

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Turkish Language & Literature Research

Sayı/ Issue 7 (Nisan/ April 2022), s. 595-606.
Geliş Tarihi-Received: 06.02.2022
Kabul Tarihi-Accepted: 01.03.2022
Araştırma Makalesi-Research Article
ISSN: 2687-5675
DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1068834

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Anlatı Metni Geliştirme Sürecinde Dikkat Edilmesi Gerekenler

Things to be Considered in the Process of Developing the Narrative Text for Those Learning Turkish as a Foreign Language

Tarık DEMİR*

Öz

Dil öğrenim süreçlerinde asli unsur öğrenen ve öğretendir. Hem öğrenen hem öğretenin ortak aracı ise materyallerdir. Öğreticiler için materyal sadece kullanım yönüyle değil üretim süreci bakımından da önemli bir eğitim-öğretim bileşenidir. Bu bileşenlerin başında ders kitapları ve yardımcı kaynak niteliğindeki hikâye kitapları gelir. Hayden White (1981, s.1) anlatıyı "bilineni anlatıma dönüştürme", bir diğer ifadeyle "insan deneyimini anlam yapılarıyla bağdaşık biçimlere dönüştürme" olarak tanımlamıştır. Bu dönüştürme süreci özel bir alan olduğu için sanat dallarından biri olarak kabul edilmektedir. Yabancı dil öğretimi söz konusu olduğunda hikâye kitapları ve ders kitaplarındaki anlatı metinleri edebi yetkinlik ve yeterliklerin yanı sıra öğretilecek dilin ikinci/yabancı dil olarak öğretimine yönelik bir uzmanlık da gerektirmektedir.

Çalışma bu kapsamda yapılandırılmış olup yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan anlatı metinlerinin geliştirilme süreci ve süreçte dikkat edilmesi gereken önemli noktalar üzerinde durulmuştur. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve anlatı metni kuramsal çerçevede ele alındıktan sonra Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metnine uygun hazırlanan Ankara Üniversitesi TÖMER Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programındaki ilgili kazanımlardan oluşan seçki paylaşılmış ve yeni metin oluşturma sürecinde değişkenlerin önemi vurgulanmıştır. Çalışmadaki bilgiler alanyazından beslenerek oluşturulmakla birlikte uygulamadan gelen edinimleri de yansıtmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anlatı, metin, Türkçe, yabancı dil, öğretim.

Abstract

The essential element in language learning processes is the learner and the teacher. The common tool of both the learner and the teacher is the materials. For teachers, the material is an important educational component not only in terms of use but also in terms of the production process. At the beginning of these components are textbooks and story books as supplementary resources. Hayden White (1981, p.1) also defined narrative as "transforming the known into narrative", in other words, "transforming human experience into forms compatible with meaning structures". Since this transformation process is a special field, it is considered as one of the branches of art. When it comes to foreign language teaching, narrative texts in storybooks and textbooks require expertise in teaching the language to be taught as a second/foreign language, as well as literary competence and competencies.

* Dr., Gazi Üniversitesi, Ankara/Türkiye, e-posta : tarikdemir@gazi.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4173-1948>.

The study was structured in this context and focused on the development process of narrative texts used in teaching Turkish as a foreign language and the important points to be considered in the process. After teaching Turkish as a foreign language and the narrative text were discussed in the theoretical framework, a selection consisting of the relevant acquisitions in the Ankara University TÖMER Turkish as a Foreign Language Teaching Program prepared in accordance with the Common European Application for Languages was shared and the importance of the variables in the process of creating a new text was emphasized. The information in the study is created by feeding from the literature, but also reflects the acquisitions from the practice.

Keywords: Narrative, text, Turkish, foreign language, teaching.

Giriş

Avrupa Dil Portfolyosunda vurgulanan kültürlerarası diyalog/etkileşim kapsamında yabancı dil öğretim ve öğreniminin önemi ortaya konmuştur. Birçok kültürü etkileyen ve birçok kültürden etkilenen Türkçe, konuşulduğu coğrafya ve bu coğrafyadaki komşuları ile olan ilişkileri sebebiyle çok kültürlülük ve kültürlerarası etkileşim noktasında stratejik bir konuma ve öneme sahiptir. Yurtdışında yaşayan 5,5 milyonu aşkın Türk'ün varlığı, Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı gibi kurumların yurt dışında her yıl on binlerce öğrenciye Türkçe öğretmesi, TİKA'nın kurulduğu günden bugüne birçok coğrafyada inşaattan alt yapıya, eğitimden sağlığa, gıdadan barınmaya kadar çok geniş bir yelpazede yardım faaliyetlerini yürütmesi, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının Türkiye Bursları programı başta olmak üzere üstlendiği misyon ve yaklaşık 150 Türkçe Öğretim, Araştırma ve Uygulama Merkezinin kursları sayesinde bu konum ve önem daha da artmaktadır.

Ancak son yıllarda daha çok rağbet görmeye başlayan Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ciddi tecrübelerle sahip kurumlar ve ürettikleri ana ders materyalleri olsa da yardımcı kaynaklarda bu zenginlik görülememektedir. Modern ölçütler ışığında, anlatı metinlerinin taşınması gereken niteliklerle hedef kitlenin özelliklerine göre uyarlanan veya özel olarak hazırlanan, ulusal değerlerimizi evrensel taşıyarak çok kültürlü, Türkçe konuşan dünya vatandaşlarının çoğalmasına katkı sağlayacak anlatı metinlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

"Değeri gittikçe artan Türkçe, birçok ülkenin/kişinin öğrenmesi gereken bir dil hâline gelmiştir. Türkçenin son yıllarda tercih edilen bir dil hâline gelmesi, ana dilimizin yabancılara nasıl öğretileceği konusunu gündeme getirmiş ve bu yönde yapılan çalışmaların sayısı artmaya başlamıştır. Türkçeyi yabancılara öğretme konusunda yapılan çalışmalar, genellikle 'Dilimizi yabancılara nasıl daha etkili öğretebiliriz?' sorusuna yanıt arar. Bu soruyu yanıtlamak için çağdaş dil öğretim yöntemlerinin yanı sıra Türkçenin dil özelliklerini de çok iyi bilmek gerekir." (Benhür, 2002, s. 5). Dilin nasıl daha etkili öğretilbileceği sorusuna verilebilecek cevaplardan biri ek okuma kaynaklarından, anlatı metinlerinde yararlanmak olabilir. Bu metinlerin oluşturulması ise özel bir uzmanlık gerektirmektedir. Bu tespitin yanı sıra söylenmesi gereken şey ise yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin Türkçe öğretimi şemsiyesi altında ayrı bir uzmanlık alanı olduğu gibi, bu alana özgü anlatı metinlerinin hazırlanması da özel bir uzmanlık alanıdır. Henüz yabancı dil olarak Türkçe öğretimi disiplininin oturtulacağı zemin tartışılırken alan uzmanı yetiştirmek ve bu uzmanlara ihtisas sahaları oluşturmanın gerekliliğinden bahsetmek erken atılmış bir adım gibi düşünülebilir olsa da geçen yaklaşık kırk yıllık sürede Türkçenin dünyadaki yayılımı ve iç dinamiklerindeki değişimi konunun önemini ve gerekliliğini desteklemektedir. Bu ihtiyaçtan hareketle hazırlanan çalışmada problem durumu olarak değerlendirilen yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanacak anlatı metinlerinin taşınması gereken genel nitelikler, bu süreçte dikkat edilmesi gereken noktalar ve hazırlayıcı yeterlilikleri çalışmanın odak noktasıdır.

Yöntem

Çalışma kapsamında alan ve konuyla ilgili çalışmalar tarandıktan sonra sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan nitel araştırma yaklaşımı ile doküman analizine dayalı betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama ve derlemelerden erişilen bilgiler Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yordandırırken sahadaki uygulamalar da dikkate alınmıştır.

Yabancı Dil Olarak Türkçe

Bugün dünya milletleri ekonomi, ticaret ve siyaset gibi alanlarda birbirine gittikçe yaklaşmakta; küreselleşen dünyada bütünü oluşturmaya çalışmaktadırlar. Bu durumun bir sonucu olarak da iletişim ihtiyacı artmaktadır. Özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra teknolojinin gelişmesiyle birlikte dünyada daha geniş, daha kapsamlı bir iletişim ağı oluşmuştur. Bu sayede yer kürenin çoğu noktasında insanlar birbirleriyle daha kolay iletişim kurmaya başlamış ve artan bu iletişime bağlı olarak ülkeler arasında bilim, siyaset, kültür, ekonomi gibi pek çok alandaki etkileşim ve bilgi akışı ihtiyacı, yabancı dil öğretimini gerekli kılmıştır. Dolayısıyla yabancı dil öğrenmek önemli bir ihtiyaç olmuştur. Başka ülkelerin dillerini öğrenme ihtiyacı artarken bunun doğal bir sonucu olarak ülkeler de kendi dillerini gerek kendi vatandaşlarına gerek yabancılara doğru bir şekilde öğretmek için çeşitli çalışmalar yapmaya başlamıştır. Türkiye gibi kadim kültürlerle ev sahipliği yapmış, sanat ve kültür çalışmaları ile her zaman ilgi ve odak noktası olmuş, gelişmiş ve evrensel kültürlerle barışık ülkelerin dilini öğrenmek için daha fazla talep oluşmuştur. Türkiye'de ve yurt dışında bu ihtiyaca cevap veren kişi ve kurumlar, dil öğretimindeki bu talebi karşılarken çağdaş öğretim teknikleri, şekil ve içerik yönünden kusursuz, *Avrupa Dil Gelişim Dosyası*'na uygun ve doğal dil edinimini gerçekleştirecek materyallerle hizmet sunmalıdır. Ancak bu materyaller aynı zamanda öz kültürümüzden beslenmiş olmalı ve Türkiye'yi Türk kültürünü yansıtabilmelidir. "Her milletin kültürel kimliğini belirleyen, toplumsal hafızasının temelini oluşturan sözlü ve yazılı kültür ürünleri vardır. Bu ürünler milletlerin kültürel kodlarını meydana getirir" (Aslan, 2011, s. 84). Aslan'ın da ifade etmiş olduğu kültürel kodlar üretilen metinlere yansıtılmalı ancak bu yanlış bir yaklaşımla değil çok kültürlülüğe katkıda sunacak şekilde ideal oranda olmalıdır. Bu hassasiyetlere uygun biçimde hazırlanan ders kitabı gibi temel başvuru kaynaklarının yanı sıra yardımcı kaynaklara da ihtiyaç duyulmaktadır ki bunların başında bir tür anlatı metni olan hikâye kitapları gelir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan setlerin nitelikleri dahi tartışılırken destekleyici materyallerin beklenen düzeyde olmaması normal ancak kabul edilemez bir durumdur. Oysaki ders kitapları ve diğer materyaller en sık kullanılan materyallerdir, bu yüzden yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan materyaller başlı başına bir bilimsel çalışma konusu olmalıdır.

Anlatı Nedir?

Anlatı Türk Dil Kurumu tarafından *Güncel Türkçe Sözlük*'te şu şekilde tanımlanmıştır:

"1. Ayrıntılarıyla anlatma. 2. ed. Roman, hikâye, masal vb. edebî türlerde bir olay dizisini anlatma biçimi, hikâyeleme, hikâye etme, tahkiye" (TDK, 2022). Buna göre anlatı yaygın adı ile hikâye etmedir. Çalışma kapsamında genelde metin özelde ise metin türlerinden biri olan hikâye üzerinde durulmuştur.

Günay (2001) anlatıyı "bir kişinin belli bir bakış açısı ile birbiriyle ilintili olaylar dizisini belli bir uzam ve zaman içine koyarak kurguladığı metin tipi" olarak tanımlar ve

bu tanımın anlatıcı, anlatı kişileri, olaylar dizisi, kurgulama, bakış açısı, uzam ve zaman kavramlarını beraberinde getirdiğini belirtir (s. 156).

Anlatı birçok bilimle ilişki içinde gelişmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak anlatı metinlerinde ise anlatının analizinin yapılması ve belli tekniklerle belirli standartlara dayandırılarak metnin analiz edilip düzenlenmesi gerekmektedir. Bu noktada Özçalışkan (1996, s. 1) anlatı analizinin dilbilim, psikoloji, edebiyat, antropoloji gibi pek çok disiplinin araştırma alanı olduğunu söylemesi dikkat edilmesi gereken önemli bir noktadır. Çünkü Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanan tüm metinlerde olduğu gibi anlatı metinlerinde de söz konusu sahalardan beslenilmesi gerekmektedir.

Anlatının mantık, anlam, dil(anlatım) ve yapı bakımından birbiriyle uyumlu bir bütünlük arz eder yapıda olması gerekir. Bu açıdan dikkat edilmesi gereken en önemli unsurlardan biri de anlatıcı yani anlatımdır. Hikâyenin özellikle dil yetkinliğinin az olduğu alt seviyelerde kahraman bakış açısıyla anlatılması okurun anlama oranını olumlu yönde etkileyecektir. Kurt (2019) bu konunun önemini anlatıcı ile anlatılanlar arasındaki mesafe kurmaca metnin gerçeklik algısını da etkiler şeklinde özetler (s. 175).

Kurguya Dayalı Metinlerin Yabancılar İçin Dönüştürülmesi

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin ayrı bir uzmanlık alanı olarak görülmesi ve ihtisaslaşma ihtiyacı yakın geçmişte hissedildiği için bu alandaki ders materyallerinin içerik zenginliği, dünya standartlarına uygunluğu, çeşitliliği tartışılmakta ve bu tartışmalardan da beslenerek gelişimini sürdürmektedir. Üzerine tartışılan ve gerekliliği kabul edilen bir konu da materyallerdeki anlatı türleridir. Bu türlerin seviyelere göre seçiminden yapılandırılmasına, içeriğinden yoğunluğuna kadar birçok nokta tartışma konusu edilmektedir. Çünkü metin uyumlu bir yapıdır ve bu uyumun metin üzerinde değişiklikler yapılsa dahi korunması gerekir. Yazıcı (2004), anlatı metinlerinde zaman ve görünüş ulamları ve niteleyici zaman belirteçlerinin; metindeki hız, sıklık ve sıralanımın uyumlu çalıştığını dolayısıyla metindeki zamansal düzenlemeleri belirlemek için yukarıda bahsi geçen dilsel değerlerin izlenmesi gerektiğini ifade eder (s. 50). Çünkü metin alıcısı için bir okuma sürecidir ve okuma Karatay'ın (2009) da belirttiği gibi harf, sözcük, grafik ve resim gibi görsellerin, duyu organları yoluyla algılanması, önceki bilgilerden hareketle tanınması, anlamlandırılması ve yorumlanmasına dayanan duyusal ve zihinsel etkinliklerin aynı anda işletilmesini gerektiren karmaşık bir süreçtir. Anlatıda bu karmaşık sürecin başarılı bir şekilde işletilmesi beklenir ki yabancı dil olarak Türkçe öğretimi söz konusu olduğunda süreç biraz daha karmaşılaşır (s. 59).

Önemli tartışmalardan biri de yabancı dil öğretiminde kullanılacak anlatıların/metinlerin otantik metinlerden seçilip seçilmemesidir. Metnin seçimini etkileyen birçok etmen vardır. Burada öğretim yaklaşımı, hedef kitle, yaş düzeyi gibi unsurlar temel belirleyici olmaktadır.

Öncelikle otantik metinler genellikle temel seviye üstü düzeyler için sıklıkla kullanılmaktadır ki bunun nedeni metin üzerinde yapılacak çalışmalar için dil engelinin büyük oranda aşılmış olmasıdır. Ancak metin değiştirme işlemine temelden ileri düzeye doğru gidildikçe azalan oranla ihtiyaç duyulmakla birlikte her düzeyde başvurulabilmektedir. En üst düzeylerde dahi metinlerin değiştirilmeksizin kullanımı mümkün görünmemektedir. Çünkü değiştirimi gerektiren unsur yapının ötesinde kültürel kodlarla ilgili farklılıkların yansımaları da taşıyabilmektedir.

Bu noktada belirtilmesi gereken önemli bir noktada özellikle temel düzey için hazırlanan metinlerde metnin ön planının anlatılması arka planın metin kesilerek verilmeye çalışılmaması önem arz eder.

Metin değiştirme nedir?

Metin değiştirme amaca uygun metin üretiminden daha fazla emek ve zaman isteyen karmaşık bir süreçtir. Çünkü kurgu oluşturma sürecinde ihtiyaç hissedilen noktada olay, zaman, şahıs ve mekânlar üzerinde yazar insiyatifte bulunabilmektedir ancak metin değiştiriminde orijinal metne bağlılık önemli bir kısıt getirmektedir. Ana dili okurları için hazırlanan metinlerin dönüştürülmesi söz konusu olduğunda metnin arka planının anlatılması, çizgiselliğin sık sık bozulması ve metinlerarasılığın yüksekliği de süreci karmaşıklaştıran önemli bileşenler arasında yer alır.

“Metin değiştirme (text modification) terimi, kaynak metin ile bu metin üzerinde yapılan bir dizi dilbilimsel değişiklik sonucunda ortaya çıkan hedef metin arasındaki ilişkiyi karşılamaktadır. Okuyucu hedef kitlenin anlamasını güçleştireceğine inanılan, kaynak metnin içeriğindeki özellikle sözcüksel, sözdizimsel ve anlamsal unsurlar, çeşitli dilbilimsel işlemler yoluyla daha kolay okunabilir, daha kolay anlaşılabilir metinlere dönüştürülmektedir. Bu değiştirme sürecinde, hedef metin, kaynak metne bazı sözcüksel ve/veya sözdizimsel eklemeler yapılarak, kaynak metinden belirtilen düzeylerde bazı dilsel yapılar çıkarılarak veya kaynak metindeki yapılar hedef metin okuyucusunun nitelik ve beklentilerine uygun olan eş veya yakın değerli dilsel yapılarla değiştirilerek oluşturulabilir”(Durmuş, 2013, s. 398).

Durmuş’un makalesinde paylaştığı bilgilerden hareketle metin üzerinde yapılabilecek işlemler şu şekilde tasnif edilebilir:

* özetleme	* birleştirme
* sadeleştirme	* yerine koyma
* kısaltma	* düzenleme
* bölme	* düşürme
* açıklama	* eksiltme.
* genişletim	

Metin değiştirme, genişletim ve sadeleştirmenin üst başlığı olarak ele alınabilir. Çünkü iki değiştirme tekniği işlev ve süreç bakımından birbirinden ayrılır. Genişletim sürecinde anlaşılmayacağı öngörülen yapı ve ifadeler daha açık ifade edilirken sadeleştirmede bu ifadeler muadili olan kısa ve uzun yapı ve ifadeler kullanılabilir.

Yabancılara Türkçe öğretimi sürecinde yazınsal bir metni sadeleştirmenin, söz varlığı ve sözdizimine uygunluktan çok daha fazlası olduğu düşünülmektedir. Sadeleştirme sürecinde, özgün metinde var olan sözcüksel, dilbilgisel bağlaşıklık ve bağdaşıklık görünümüyle paralel çizgide ilerlemek, özgün metne olabildiğince en yakın sadeleştirmeyi gerçekleştirmek adına önemlidir (Bakan, 2012, s. 24).

Bu işlemleri mekanik olarak yapmak çok zor görünmeyebilir ancak metin birbiri ardı sıra dizilmiş tümcelerden müteşekkil bir yapı değildir. Aksine birbiriyle çeşitli bilgisel ve etkileşimsel ilişkiler içeren hiyerarşik biçimde düzenlenmiş önermelerden oluşmuş, durumsallık taşıyan tutarlı bir bütündür. İşte bu bütünün parçaları üzerinde yapılan mikro işlemler metnin büyük yapısında değişimlere sebep olabilmekte ve hassasiyet gösterilmediğinde bu yapı çökebilmektedir. Türkçe öğrenen yabancılara hitap edecek metinler geliştirilirken ve otantik metinler uyarlanırken bu yapı mikro düzeyde de

makro düzeyde de korunmalıdır. Tabii tüm bu işlemler yapılırken kelime ve yapı sınırlılıkları asla göz ardı edilmemelidir.

Metin değiştirmenin anlamı, üslubu ve metin estetiği etkilediği bilinmektedir. Bu durumun metin değiştirmesine karşı olumsuz bir düşünce, tutum gelişmesine sebep olmaktadır. Ancak Japonya'da 483 Japon üniversite öğrencisi üzerinde 13 farklı okuma parçası ile üç zorluk derecesinde hazırlanmış metinler aracılığı ile yapılan araştırma sonucuna göre basitleştirmenin anlama düzeyini olumlu etkilediği belirtilmektedir (Yano vd. 1994, s. 189)

Okuyucunun metni zihninde canlandırabilmesi için ad öbeklerini takip edebilecek şekilde anlamlandırma yeterliliğine sahip olması gerekir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireyin metni anlamlandırabilmesi için küçük ölçekli yapıyı kurması gerekir. Bunun için de zihinde yer tutan ve takibi, canlandırılmışlığı sağlayan ad öbeklerini anlamlandırabiliyor olması gerekir. Bu yüzden yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak anlatısal metinlerin öğrencinin seviyesine uygun dil girdileri yani sözcük ve yapılar taşıyor olması gerekir. Bir diğer ifadeyle yabancı dil öğrencisi için sunulan anlatı metinleri yarı canlandırılmış olursa kullanımı zor ve sorunlu olabilir. Yani yabancı dil öğrencisi için sunulan anlatı metinlerinin yarı canlandırılmış olmamasına özen göstermek gerekir. Özellikle temel düzeyde ve orta düzeyin başında sunulan metinler bu açıdan hassasiyetle seçilmeli ve düzenlenmelidir.

Anlatı/metin estetik, bilgisel veya olgusal olabilir. Anlatı türleri içeriğin nasıl şekillendirilmesi gerektiğini gösteren temel ölçüleri de ortaya koyar. Anlatı akademik bir ürünse farklı, olaya dayalı bir kurguya farklı yapı ve ifadeler içerecektir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde seçilecek metinlerin türleri dil öğrencilerin ihtiyaçlarına göre belirlenmektedir. Çerçeve metindeki yeterlilik ifadelerinden hareketle seviyelere göre kullanılması gereken metinler tespit edilebilir. Bir diğer ifadeyle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için kullanılacak metinler ilgili seviyenin dil yeterlilikleri üzerine çıkmamaktadır ki bu da kullanılacak anlatı türleri için öngörülebilir bir sınır çizmektedir. Örneğin; A1 düzeyindeki "Basit düzeydeki metinlerin olay örgüsünü fark eder." kazanımı doğrudan olgusal metne; aynı düzeydeki "Basit düzeydeki metinlerle ilgili kim, ne, nerede, ne zaman sorularının yanıtına ulaşır." kazanımı doğrudan tür işaret etmemektedir. Ancak öğrencinin dil seviyesi itibarıyla bilgisel metinleri daha kolay anlayabileceği öngörülebilir. Yine A2 düzeyindeki "Metinlerin yapısını (konu akışı, olay örgüsü, tema vb.) fark eder." ve "Olayların zamansal sıralamasını (ilk önce, önce, sonra, daha sonra, sonradan vb.) yapar." kazanımları olgusal metinlere sevk ederken B1 düzeyinde betimleme vurgusu artmaktadır. Örneğin; "Deneyim, olay, düş, beklenti ve amaç içeren betimsel tümce ve metinlerin anlamını yakalar." kazanımı estetik ve olgusal bir metne sevk etmektedir. Bu da deneme türü gibi düşünce ağırlıklı yazılara öğreneni yakınlaştırmakta ve hazırlamaktadır.

Üst düzeylerde yani ileri Türkçe grupları için metinlerin seçimi ve düzenlenmesi daha kolay gibi görülebilir ancak burada da dilin, anlamın iki temel unsuru özenle kullanılmalı ve metin işlenmelidir. Çünkü özellikle hikâye türü metinlerde metnin ön planı kadar arka planını da çok iyi kavramak gerekir. Çizgiselliğin bozulduğu yerler okuyucunun/öğrencinin metinden koptuğu noktalardır. Çünkü bu noktalarda zamanda sıçramalar görülür. Dolayısıyla zaman anlatma işlevine sahip dil yapılarının anlamsal farklılıklarını, inceliklerini kavrayamamış bir öğrenci anlam ifade edicileri sözcük düzeyinde çözse dahi metni büyük çerçevede tam olarak anlamlandıramayabilir ki bu durumların yaşanmaması için üst düzeylerde de sadeleştirme, sözcük değiştirme, genişletme, açıklama gibi müdahalelerle metin işlenir.

D-AOBM'deki İlgili Kazanımlar

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metninde becerilere ve seviyelere göre ayrı ayrı tasnif edilmiş kazanımlar Ankara Üniversitesi TÖMER Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'nda yeniden yapılandırılarak sunulmuştur. Anlatı becerisine ilişkin hiyerarşik ve sarmal biçimde gelişerek ilerleyen kazanımlar tespit edilmiştir. Bu tespitin amacı yabancı dil öğrencisinden beklenen davranışların ortaya konmasıdır. Çünkü sürecin sonundaki davranışı ifade eden bu kazanımlar metin yazarına, öğreticiye de süreçteki metinlerin nasıl geliştirilmesi gerektiğini, hangi amaca hizmet edeceğini ve ilgili seviyedeki olmazsa olmazları göstermektedir. Tespit edilen kazanımlar aşağıda listelenmiştir. Kazanımların başındaki kısaltmaların açılımı şu şekildedir:

DA: Dinleme Anlama

OA: Okuma Anlama

SA: Sözlü Anlatım

KK: Karşılıklı Konuşma

YA: Yazılı Anlatım

Tablo 1'de Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru metninden yararlanılarak hazırlanan Ankara Üniversitesi TÖMER Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı (2015)'ndeki kazanımlar arasından metinlerle ilgili gönderimleri bulunanlar süzülmüştür.

Tablo 1:

DA. A1. 09	Basit düzeydeki metinlerin olay örgüsünü fark eder.
DA. A1. 10	Basit düzeydeki metinlerle ilgili kim, ne, nerede, ne zaman sorularının yanıtına ulaşır.
DA. A2. 12	Metinlerin yapısını (konu akışı, olay örgüsü, tema vb.) fark eder.
SA. A2.02	Geçmiş olayları (geçen hafta olanlar, yaptığı en son tatil vb.) ana çizgileriyle anlatır.
OA.A2.11	Olayların zamansal sıralamasını (ilk önce, önce, sonra, daha sonra, sonradan vb.) yapar.
OA.A2.16	Okuduğu metindeki olayın geçtiği yeri, zamanı, kişiyi/kişileri ve olayın akışını belirler.
YA.A2.02	Günlük yaşam kesitlerini (tanıdıkları, iş, okul, aile, hobi vb.) yalın tümcelerle aktarır.
YA.A2.05	Bir olayın veya etkinliğin nerede, ne zaman ve nasıl olduğunu yalın tümcelerle aktarır.
YA.A2.06	Olayların kronolojik sırasını gösteren "önce", "sonra", "daha sonra" gibi sözcükleri kullanır.
YA.A2.07	Geçmiş yaşantı ve anılarını anlatır.
DA. B1. 02	Farklı türlerdeki metinlerin (kısa öykü, haberler, anı vb.) olay örgüsünü tahmin eder.
OA.B1.01	Güncel ve bilinen konulardaki kısa gazete ve dergi metinlerinin ana çizgilerini yakalar.
OA.B1.05	Haberlere göz gezdirerek kimin, neyi, nerede yapmış olduğuna ilişkin bilgiyi çıkarır.
OA.B1.06	Bir metindeki neden-sonuç ilişkisini/ilişkilerini fark eder.
OA.B1.09	Bir öykünün konusunu, bölümlerini ve olaylarını saptar.
OA.B1.12	Deneyim, olay, düş, beklenti ve amaç içeren betimsel tümce ve metinlerin

	anlamını yakalar.
YA.B1.01	Olaylar ve deneyimlerine ilişkin (tatil, anı, bayram vb.) metinler yazar.
DA. B2. 13	Bir film veya tiyatro oyununun konusunu ve olay örgüsünü yakalar.
OA.B2.05	Bir metnin akışını ve anlam bütünlüğünü fark eder.
SA. B2.02	Başından geçen veya tanık olduğu olaylar ve deneyimleriyle ilgili duygu ve düşüncelerini ayrıntılarıyla aktarır.
SA. B2.07	Bir film veya tiyatro oyununun konusunu özetleyerek aktarır.
YA.B2.01	Deneyim ve beklentilerine ilişkin ayrıntılı metinler oluşturur.
YA.B2.03	Çeşitli kaynaklardan ve kitle iletişim araçlarından edindiği bilgileri özetler.
YA.B2.08	Kurmaca metinler (kısa öykü, diyalog vb.) yazar.
YA.B2.13	Varsayıma dayalı durum ya da olaylar hakkında düşüncelerini yazar.
DA. C1. 09	Anadil konuşurları arasındaki hararetli sohbetleri takip eder.
DA. C1. 10	Metinlerde geçen olayı, zamanı, mekânı, kişiyi/kişileri bağlamsal anlam içerisinde fark eder.
OA.C1.02	Bir öyküde veya tiyatro oyunundaki karakterlerin olaylar karşısındaki tutum ve davranışların sonuçlarını, konunun gelişimindeki rollerini çözümler.
OA.C1.08	Çağdaş yazınsal metinleri kolaylıkla anlamlandırır.
OA.C1.09	Uzun, karmaşık ve olgusal bir metni biçem yönünden yorumlar.
OA.C1.11	Çağdaş yazınsal metinleri yorumlar.
OA.C1.12	Bir yazınsal ürünün arka planında yer alan toplumsal, siyasal veya tarihî öğeleri fark eder.
OA.C1.13	Bir anlatıdaki örtük ifadeleri fark eder.
YA.C1.02	Bir olay/konu hakkında iyi yapılandırılmış bir kompozisyon veya rapor metni oluşturur.
YA.C1.04	İletilerinde deneyim, duygu ve olayların ayrıntılı betimlemelerini yapar.
YA.C1.05	Hitap edilen kişiye, metin türüne ve konuya bağlı olarak söz varlığı, biçem ve dil kuralları açısından nitelikli metinler yazar.

Metin Geliştirme Sürecinde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak metinler geliştirilmeden önce sorulması gereken bazı temel sorular vardır. Bu temel sorular üreteceğiniz metnin içerik ve şekil özelliklerini, kullanılacak sözcük ve yapıların sınırını, cümlelerin uzunluğunu, sözcük tercihlerini belirlemede size yardımcı olacaktır. Bu temel sorulardan bazıları şunlardır:

Üretilen metnin hedef kitlesi ne?

Bu genel soru aşağıdaki soruların cevapları ile birlikte daha anlamlı olacaktır. Çünkü hedef kitle yaş, ülke/coğrafya, sosyokültürel düzey, Türkçeyi öğrenme motivasyonundaki etkin güç gibi açılardan değerlendirilmelidir. Bu noktada hedef kitlenin Türkiye’de veya Türkiye dışında Türkçe öğreniyor oluşu başka bir ifadeyle Türkçeyi ikinci veya yabancı dil olarak öğreniyor oluşunun da önemli bir etken olarak gözetilmesi gerektiği söylenebilir. Tüm bu özellikler dikkate alınarak kurulacak cümlelerin uzunluğu kısalığı, taşıdığı yargı miktarı, seçilecek kelime, başvurulacak somutlama yolu, kullanılacak değer gibi pek çok farklılaşma söz konusu olacaktır.

Hedef kitlenin yaş grubu ne? Çocuk mu yoksa yetişkin mi?

Çocuklar için üretilecek metinler ile yetişkinler için hazırlanacak metinler arasında çok önemli farklar olacaktır. Çünkü çocuğun zihin ve kavram dünyasındaki var olanlarla yetişkininkiler önemli ölçüde farklılık gösterir. Bu farklılık ana dilinde de bulunmaktadır.

Hedef dilde sunulacak girdiler seçilirken ana dildeki bu varyete dikkat edilmesi gerekmektedir. İlk soru olan yaş grubunu sadece çocuk ve yetişkin olarak ayırmak da yeterli değildir. Çocuğun dünyası, sahip olduğu özelliklerden dolayı, farklı bir dünyadır (Doğan, 2013). Çocukların zihinsel gelişmişlik düzeyleri yaşlarına göre anlamlı farklılıklar ifade eder. Somut işlem basamağındaki çocukla soyut işlem basamağındaki çocuğun zihin gelişim özelliklerine dikkat edilmesi gerektiğinden çocuk grupları için hazırlanacak metinlerin hedef kitlesi iki alt başlık altında incelenmelidir. Hatta hedef dili öğrencileri okul öncesi çağda ise okuma becerisinin yerini dinleme becerisi alabileceğinden üretilecek metinlerin yazıdan görsele kayacağını ve çok basit düzeydeki uygun kelime gruplarının kulak dil alışkanlığı ile kazandırılacağını ön görmek gerekir.

Okul öncesi için aslında metinden çok kavram öğretimine yönelik üretimler söz konusu olacaktır. Okul öncesi dönemde çocuk ana dilinde okuma ve yazma becerilerini henüz kazanmadığı için yabancı dil eğitiminin dinleme ve konuşma becerileri ile yürütülmesi gerekir (Kara, 2002, s. 307).

Yetişkin ifadesi yabancı dil öğretiminde ortak başvuru metnindeki kabulden hareketle 13-14 yaş üstü olarak kabul edilmektedir. Ancak burada da ergen bir genç ile yetişkin bir gencin ilgi alanları arasındaki farkı gözetmek metinlerin tercih edilme, okunma ve anlaşılma oranında etkin bir rol oynayacaktır. Tabii yetişkinleri de üçüncü bir alt grup olarak düşünmek gerekir. Yabancı dil öğrencileri yaşına değil dil gelişimine göre tasnif edildiğinden çocuk ve yetişkin olarak ikiye ayrılarak ders kitapları buna göre tasarlanırsa da örgün öğretim kapsamında seçmeli ders olarak okutulan Türkçe derslerinde bu faktörler önemli bir role sahip olmaktadır. Ayrıca üretilecek anlatı metni ders kitabı için değil bir hikâye kitabı için hazırlanıyor da olabilir. Özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğrencisine hitaben hazırlanan bu tür hikâye kitaplarında yaş ve ilgi alanlarına uygun unsurlarla desteklenmiş kurguların okuma motivasyonun sağlanmasında ve sürdürülebilirliğinde etkin bir gücü olduğu göz ardı edilmemelidir.

Türkçeyi öğrenme/metinlere erişme amacı ne?

Metnin okuyucusu Türkçeyi genel amaçla öğreniyorsa içerik günlük hayattaki kavramlardan, mekân ve kişilerden müteşekkil bir yapı olabilecekken özel amaçlı bir alıcı kitle söz konusu olduğunda amaca özgü kavram, mekân ve kişilerin yoğunluğu artabilecektir. Türkiye’de yaşayacağı ve günlük ihtiyaçlarını Türkçeyle karşılayacağı için Türkçe öğrenen birisi ile Türkiye’de lisans veya lisansüstü çalışmalar yapacak bir öğrenciye okutulacak metin seviye ilerledikçe doğru orantılı biçimde alıcı kitlenin hedeflerine göre farklılığını da artırmalıdır. Başlangıçta aynı noktada olan her iki hedef kitle için aynı içerik sunulsa da özel amacı olan grubun karşılaştığı metinlerdeki kavramlar, mekân ve terimler daha özel bir seçim ve tasarımı gerektirebilir.

Belli bir ülkeye ya da coğrafyaya için mi hazırlanıyor yoksa genel için mi?

Üretilecek metinlerin hitap ettiği kitlenin ülkesi özellikle yurt dışında Türkçe öğretimi söz konusu olduğunda önem kazanmaktadır. Çünkü yurt dışında Türkçe öğretiminin yapıldığı kurs vb. yerlerdeki hedef kitle genellikle homojendir. Yani öğrencilerin genelde tamamı içinde bulunulan ülkenin mensubudur ve sosyokültürel bir farklılık söz konusu değildir. Bu durumun dil öğretim süreci açısından getiri ve götürüleri vardır ancak bu ayrı bir tartışma konusudur. Ancak metin belli bir ülkede işlenmek üzere

hazırlanıyor olması üretici açısından bazı avantajları vardır. Üretilen metinde kullanılacak metin bileşenleri hedef kültürün ve öğrencinin kaynak kültürü ile harmanlanabilir. Bu sayede hedef kitle ön öğrenmelerini rahatlıkla işe koşabileceğinden metnin anlaşılmasında ve metinde kendinden bir şey bulacağından metni okumak için motive sağlanmasında olumlu bir güce sahiptir. Hedef kitlenin coğrafi ve yerel değerleri ile birlikte verilecek hedef dil ve kültür çok kültürlü bireylerin gelişimine de katkı sağlayacaktır.

Üretilen metin hangi dil seviyesi için hazırlanacak?

Metinler hazırlanırken sorulması gereken ilk soru belki de budur. Çünkü metnin dolayısıyla hedef kitlenin dil seviyesi içerikte kullanılacak sözcük ve dil yapılarının sınırını çizmektedir. Yani inşa edilecek metnin özelliklerini belirleyen temel ölçüler bu soruyla cevaplanabilmektedir. Börekçi (2015, s. 368) her düzeyde dil birimi çözümlenirken dilin temel niteliği olan çift eklemlilik dikkate alınarak biçim/işlev bağlamında değerlendirilmesi hem yapının kavranmasına hem de anlama/anlatma becerisine katkı yapacağını ifade etmektedir. Bu tespit temel unsuru dil olduğu için yabancı/ikinci dil öğretimi için de geçerlilik arz etmektedir.

A1 düzeyinde öğretilmesi/öğrenilmesi beklenen kavramlar, yapılar ve yeterlilikler ile A2 arasındakiler arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ki bu fark seviye ilerledikçe daha da belirgin hâle gelmektedir. Basit cümleden bileşik cümleye geçiş en somut örneklerden biridir. Ortak başvuru metnindeki bu düzey tasnifi de bu farktan kaynaklanmaktadır. Metnin anlamlandırılmasında dil düzeyi hedef kitlenin yaş düzeyinden daha etkilidir. B2 düzeyinde Türkçe bilen on iki yaşındaki okuyucu A1 düzeyinde Türkçe bilen bir yetişkinden dil yaşı olarak daha büyüktür. Dolayısıyla metnin temel ölçütlerini oluşturan bileşenler bu soru ile tespit edilebilecektir.

Üretilen metin belli bir hedef davranışa/kazanım için mi hazırlanıyor yoksa genel mi?

Metin bir ders kitabında yer alacaksa kullanılacağı ünitenin temasından ve beklenen hedef davranıştan, yeterlilikten etkilenenektir. Hatta etkilenmekten öte sadece bu hedeflere hitaben hazırlanacak ve işletilecektir. Ancak ders kitaplarından bağımsız bir hikâye için hazırlanacaksa ünitelerdeki/modüllerdeki kelime hazinesini işlemek ilk kaygısı olmayacaktır. Bu bileşenler yeri geldikçe hikâye setlerinde de bilinçli biçimde kullanılacak ve işlenecektir ancak birincil kaygı öğreneni hedef dilin kapsamında tutmak ve dahası hedef dilde kurgusal bir metnin okunabilmesi sayesinde oluşacak haz ve başarı motivasyonunu sağlamak olacaktır.

Sonuç

Sınıf içi temel unsurlar sayılan öğreten ve öğrenen arasındaki en işlevsel araçlar ders kitapları ve yardımcı kaynaklardır. Hem ders kitaplarında hem de yardımcı kaynaklarda D-AOBM ve bu referans metni esas alarak hazırlanan ulusal programlarda anlatı metinleri önemli bir yer tutmaktadır. Türkçe öğrenmeye yönelik artan taleple bu talebe cevap verecek arzın materyal boyutunda nicelik kadar nitelik artışı da sağlanmaya çalışılmakta ve bu kapsamda anlatı metinlerinin önemi artmaktadır. Söz konusu metinlerin kullanım alanı ders kitaplarından yardımcı kaynaklara, zenginleştirilmiş içeriklerden, öğretim portallarına kadar farklı platformlarda kullanılmaktadır. Metinlerin kullanım alanı değişmekle birlikte değişmeyen yönleri; küresel standartlara uygun, ulusal ve yerel değerleri yansıtan özgün ve kullanışlı olması olarak ifade edilebilir. Alanın gerekliliklerini gözetenek alana özgü biçimde hazırlanacak metinler özgün olabileceği gibi özel seçkiler yapılarak klasiklerin yapılandırılması yoluyla da üretiler. Her iki

seçenekte de dikkat edilmesi gereken temel noktalar bulunmaktadır. Bunlar: hedef kitle özellikleri (yaş, amaç), kullanım alanı/bölge, düzey, kazanım olarak özetlenebilir. Burada tartışılması gereken hikâyelerin hangi yaklaşımla hazırlanacağıdır. Temel soru şu olmalıdır: hâlihazırda kullanılan ders kitaplarının tematik ve sarmal yaklaşımına uygun setler mi hazırlanmalı yoksa kurgusal metnin doğallığını bozmayacak hikâyeler mi üretilmesi gerektiğidir? Aslında bu tartışılmaktan çok üretimle çözülebilecek bir sorundur. Her iki yaklaşımla hazırlanmış ürünler alana kazandırılırsa süreç içinde gerekli ise tercihlerin gerekliliği ispatlanacaktır. Belki de tercihe gerek kalmayacak ve iki ayrı kanalda kesişimler sağlanarak daha büyük bir debi, devinim yakalanabilecektir. Çünkü eğitim-öğretim süreçlerinin bütün kuram ve ispatlarını saf dışı bırakabilen bireysel farklılıklar söz konusu olabilmektedir. Dolayısıyla gelişerek, öğrenerek ve büyüyerek ilerleyen Türkçenin ve yabancı dil olarak öğretim alanının şu an için tercihten çok teşvik ile çalışması gerektiği düşünülmektedir. Bunun için hem kamu hem de özel sektördeki yayın yapma hakkına sahip kurumların alan uzmanları ile işbirliği içerisinde üretimlerde bulunması gerektiği düşünülmektedir. Bu noktada kurumlar faaliyet alanlarını, faaliyette buldukları bölgeleri gözetmelidir.

Türkiye’de Türkçe öğreten kurumlarla yurt dışında Türkçe öğreten kurumların üreteceği veya uyarlayacağı metinlerin kaynak ve hedef kültürden, dilden beslenme oranları, motifler farklılık arz etmelidir. Somali’de Türkçe öğretim faaliyeti yürüten kurumlar tek bir millettten, kültürden ve dilden müteşekkil hedef kitleye sahipken Türkiye’de Türkçe öğretiminde sınıflar çok dilli, çok kültürlü hatta çoğul kültürlü olabilmektedir ki bu dahi metinlerde ne gibi farklılaşmalar olabileceğini, olması gerektiğini göstermeye yeterlidir. Buradan hareketle söz konusu kurumların öğreticilerini eğitirken ve seçerken metin üretimindeki yeterlikleri, donanımları da ayrıca konu edilmesi gerektiği söylenebilir. Yazarların bir diğer ifadeyle Türkçeyi ikinci/yabancı dil olarak öğretenlerin bu tür metinleri oluşturması gerektiğinde çalışmada yer verilen hedef kitle özellikleri (yaş, amaç), kullanım alanı/bölge, düzey, kazanım, tema gibi temel dinamikleri gözetmesi ve planlamaya dâhil etmesi gerekmektedir. Yazarlar/öğreticiler özgün metin üretimi ve metin uyarlamasının kendi içinde avantaj ve dezavantajlı tarafları olduğunu bilmeli ve bu noktada gerekliliklere göre yeterliklerini artırmalıdır.

Hedef davranışlara, kazanımlara uygun metin oluşturma gerekliliği özgün metin üretiminin, yaratıcılığın doğal bir kısıtlayıcısıdır ve anlatı metinlerinin üretimini zorlaştırır. İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik hazırlanmayan metinlerin uyarlanmasında zorlukların yaratıcılıktan ziyade özgün kurguyu koruma, yerel ve evrensel değerlerin ve farklılıkların çatışması, hedef dil düzeyine uyarlamadaki güçlükler, yerel kültürün uluslararası öğrenciye sunulup sunulamayacağı derinlikte olması öne çıkan noktalardır. Kurumsal ve yazar odaklı bu önerilen temel çözümünün; bu alanda çalışacak uzman kişiyi yetiştirildiği bölümün veya ana bilim dalının oluşturularak giriş ve çıkış yeterliklerinin net biçimde belirlenip öğretici yetiştirme süreçlerinde kapsamlı bir nitelik artışı ile sağlanabileceği değerlendirilmektedir.

Kaynakça

- Aslan, F. (2011). İstanbul’da Bir Sene Birinci Ay Tandırbaşı Adlı Kitapta Yer Alan Masalın Performans Teoriye Göre İncelenmesi Üzerine Bir Deneme. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 44(44), 83-140.
- Bakan, H. (2012). *Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Bir Sadeleştirme Denemesi: Sait Faik Abasıyanık, “Meserret Otel”*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

- Benhür, M. H. (2002). *Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Tartışılmayan Ana Kavramlar*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Börekçi, M. (2015). Söz Dizim Kuramları Bağlamında Türkçe Söz Dizimi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10, 355-370.
- Doğan, Ç. (2013). *İlkokul 4. Sınıf Çocuklarının Resimsel Anlatımlarına Kurgusal Metinlerin Katkısının İncelenmesi*. Doktora Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Durmuş, M. (2013). Metin Değiştirimin Dilbilimsel Süreçleri Üzerine. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, 6(4), 391-408.
- Günay, D. (2001). *Metin Bilgisi*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Kara, Ş. (2002). Anadil Edinimi ve Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretimi. *M. Ü. Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16, 101-118.
- Karatay H. (2009). Okuma Stratejileri Bilişsel Farkındalık Ölçeği. *ABÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(19), 58-80.
- Kurt, M. (2019). "İçkanama"da Anlatının Dili, Anlatıcının Sesi. *Turkish Studies*, 14(1), 171-178.
- Özçalışkan, Ş. (1996). Vladimir Propp'un Biçimbilimsel Yaklaşımı Çerçevesinde Bir Keloğlan Masalının İncelenmesi. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 7, 59-75.
- TDK (2022). Güncel Türkçe Sözlük. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5c52c4f0c99a17.38056854 [Erişim Tarihi: 30.01.2019].
- Yano, Y., Long, M. H., ve Ross, S. (1994). The Effects of Simplified and Elaborated Texts on Foreign Language Reading Comprehension. *Language learning*, 44(2), 189-219.
- Yazıcı, N. (2004). *Anlatı Metinlerde Ön ve Arka Planı Belirginleştiren Dilsel Görünümler: Türkçe Üzerine Gözlemler*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- White, H. (1981). "The Value of Narrativity in the Representation of Reality" On Narrative içinde, W.T.J. Mitchell (ed.), (1-24).U.S.A: Chicago U.P. https://www.jstor.org/stable/1343174?seq=1#metadata_info_tab_contents.